

Emakhuwa

Orattela nlaka

REPÚBLICA DE MOÇAMBIQUE
MINISTÉRIO DA EDUCAÇÃO E
DESENVOLVIMENTO HUMANO

USAID
DO POVO AMERICANO

A produção deste livro tornou-se possível graças ao apoio do povo Americano através da Agência dos Estados Unidos para o Desenvolvimento Internacional (USAID). O conteúdo desta publicação é da total responsabilidade do Ministério da Educação e Desenvolvimento Humano da República de Moçambique.

FICHA TÉCNICA

Título:

Orattela nlaka

Língua:

Emakhuwa

Coordenação Editorial - MINEDH:

Telésfero de Jesus

Vamos Ler!:

Samima Patel, Abdala Machude, Amélia Bazima, Dilson Buque e Francisco Sampaio

Autores:

Neves Jacinto Anselmo, Júlio Bernardo, Lucas Bonga, Eduardo Napualo, Elmano Mucopo, Ana Jahamo e Saraiva A Aibo

Assessoria Linguística e metodológica:

Carlos Manuel e Maurício Bernardo

Ilustração:

Orlando Chissano

Maquetização:

Walter Sambo

Capa:

Orlando Chissano e Walter Sambo

Impressão:

Burda - Índia

Tiragem:

2648

N.º do registo:

10066/RLINICC/2019

Financiado pela USAID

República de Moçambique

Wananara oxikola,
onooveliwa.

Waveliwa, sinookhupiwa
ikokhola.

Miteko iya sinvariwa
nooworowa.

Wala mahiku makina
wananararu.

Akhaani anivela ni mivelo sa
owaani.

Awo yavelela, anoottikihera
owaani.

Anihokoloxa nakhala
nooworowa.

Yakhala mahiku oosoma,
nnaari.

Okhala wiira anivelela sa
oxikola.

Vaxikola nave annimela
malaxi.

Yamela anoolimiwa ni
anaxikola.

Anaxikola aalupale ti anlima
saana.

Anirumeela ihipa soorakama
nvini.

Awo anilima ni epaasopa
yinceene.

Anaxikola yalima vo
vannireera.

Hata ale anvira, annaasivela
oweha.

Siiso axiitthu khanoona
vookhala.

Vaxikola sookhala imatta
sikhaani.

Mmo anaxikola ahaala ipyo
saya.

Ahaala ikhutte wala
namuruwa.

Namuruwa ni ikhutte
sihiima.

Anaxikola aarumiwa orukula
soolya.

Noorukula, ahaapeya
nooworowa.

Awo ahoolya ootteliwa
murima.

Aatthapela olima waya
vamosa.

Anaxikola yaamala olya
ikhutte.

Masi vapuwani vaananara
vanceene.

Awo yaahirowa ovela
vapuwani.

Avelakaru, aakhupa
ikokhola.

Ikokhola saari makutuphe a
ekhutte.

Yaahikhala tho matthuwa
ni ikhuni.

Yaahikumiha seyiyo
khuthokorerya
wiira avarele nihiku nikina
na niira.

Noomaliha ovela, anirowa
owaani.

Yaphiya owaani anookattha
ni orapa.

Yarapa anoolya ni
anoomumula.

Amumulaka, anoovaanela ni
akina.

Anivaanela ni ale
anikhalanaaya.

Awo anaaleela sa niira naari
oxikola.

Apaapa waasivela wiiwa sa
oxikola.

Nave amaama annixukhurela
vanci.

Makaaripi aya amiravo
yaahikhuma.

Awo yaaron'we ophareya
othweela.

Weyiwo yaahitthekula ni
akhwaaya.

Yaahiweha myoota sa
mphareya.

Yaahiwoona atthu anceene
yaarapa.

Awo yaari ooneeneva ni
oomaala.

Amiravo ahoona ikokhola
ophareya.

Awosa aatthikela owaani
ooxanka.

Amiravo aaphiya
ankhalaaya.

Noophiya, aahimya sa
ophareya.

Awo yaaleela axipaapa aya.
Axipaapa aya yaahiiwa ni
khiira:

-Kinoorowa waaleela
akhulupale.

Ni nyuwo mwahimye oxikola.
Mwaaleeleke apurusoori
anyu.

Kimphavela wiira nrowe
nakwese.

Apaapa aya amiravo arowa
ohimya.

Ni amiravo ahaaleela
apurusoori.

Apurusoori aalakela orowa
okwesa.

Awo ahaathanla anaxikola
aalupale.

Anaxikola awo aaleyihana
orowa.

Aalikaniha ikaruma sa
okweserya.

Apurusoori yaahaahoola
anaxikola.

Anaxikola yaari athiyana ni
alopwana.

Apaapa yaahaakhuliwa
vooreera.

Sekeretaariyu ohaavekela
amiravo.

Amiravo arowa okwesa
ophareya.

Awo yaatakaahen'ye ni
anaxikola.

Yaahikwesa saaneene ni
vooreera.

Yaahikhumiha mattonka
ootheene.

Hata ikafulu saahivenxiwa
mphareya.

Nookwesiwa, ophareya
waahireera.

Amiravo akina yaahikuxa
mattonka.

Akina yaahithipela ikokhola
sikina.

Yaahipaka ikaruma
sooreera saana,

ntoko mikukutta, attontto
ni sikina.

Siiso ophareya khawunkha.

Amiravo aaphwanya
yoothweeliha.

Ni yaahikhapelela
ephareya.

Namurunku atthu
yaahirowa okatta.
Noophiya, ahoona ephareya
oreera.
Khiwaareere waasivela
ophareya.
Atthu yaawurya isuumo
saya saana.
Anamwane yanirupaathi
vathi.
Akunya yaanipaka ilatarato
saya.
Aakhala nave jaarwa ni
myoota.
Awo yaanitthapela muteko
ole.

Anakhavoko yaahivenya
opahari.

Awo yaahiruuha ihopa
sikithi.

Yaarunhale waathumiherya
atthu.

Atthu yaathuma ihopa,
khiyaaxuwa.

okhala wiira wunkha
waahivukuwa.

Ale anitthatta mmafukhe
yaahirwa.

Awo yaatthatta ootteeliwa
murima.

Otthatta oreera ni ovaha
ihopa.

Empa ya ihopa
yooreerihwa nsana.

Vano eyo eri nipuro
nooreera.

Khasinrowa olya itthu
soohapala.

Ohiya iyo, sookhala sa
mutakhwani.

Inama sinnivaha itthu
sooreera:

Inyaka, enama, nrapala ni
sikina.

Sookhala sinvaha tho
mayino.

Tivo nikhapeleke saana
seyiyo.

Ti avi manaana a okhapelela
inama?

-Ohiiva ikhaani ni ohipaha
etakhwa

okhala wiira inama sinkhala
mmo.

Napaha etakhwa, inama
sinookhwa.

-Ohixaya mapuro
anikhottihiwa.

Mmo inama sinookhapeleliya
saana.

Hata ipuuru sa inuni
nihaalule.

Ipuuru impa sa inuni.
Naalula nihiiva.

Nihaana othokorerya saana
itthu.

Okhuma itthu sa owaani ni
oxikola:

Inama, ipalame, mikukutta,
soowara;

Soolya, ikateerunu, ilaapi,
iparatho;

Miro, iphareya, impa ni
itakhwa.

Nihaana okhalihana miteko
sahu.

Waathotola ni
waattittimiha atthu.

Niira siiso nnoorowa opuha
meelo.

